1893 80 років 1973 Службі Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
(201) 434-0807
УНСоюзу: (201) 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНС: (212) BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 214. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 23-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1973 No. 214. VOL. LXXX.

НТШ ВІДЗНАЧАЄ СВОЄ 100-РІЧЧЯ ЮВІЛЕЙНОЮ НАУКОВОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ І БЕНКЕТОМ З КІНЦЕМ ЦЬОГО ТИЖНЯ

Ню Йорк. — З кінцем цього тижня, від п'ятниці 23-го листопада до неділі 25-го листопада, тут у приміщенях Українського Інституту Америки відбудеться Ювілейна Наукова Конференція для відзначення 100-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка. В суботу, 24-го листопада, в рямках цих святкувань відбудеться в готелі Статлер-Гілтон о год. 7-ій вечором Ювілейний Бенкет. Наукова Конференція починається реєстрацією учасників о год. 9-ій перед полуднем в п'ятницю, 23-го листопада. Того ж дня о год. 11-ій перед полуднем урочисте відкриття Конференції та її перша пленарна сесія до год. 12:15 по полудні. О год. 1:30 буде відкриття виставви видань НТШ та архівних матеріялів української державности 1917-1920 рр., після чого продовжуватиметься пленарна сесія до год. 4-ої по полудні. Годину пізніше починаються наукові конференції Секцій і Комісій, які продовжуватимуться в суботу, 24-го листопада, від год. 9-ої перед полуднем. Увечорі того дня буде, як згадано, Ювілейний Бенкет в готелі Статлер-Гілтон. Кінцева пленарна сесія Конференції відбудеться в неділю, 25-го листопада о год. 10:30 перед полуднем після Богослужень в українських церквах. Конференцію і Бенкет влаштовує Головна Рада Наукових Товариств ім. Шевченка.

ПОТРЕБА ВИДАННЯ 10-ТОМОВОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ГРУШЕВСЬКОГО АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Звернення Наукового Товариства ім. Шевченка до української спільноти у вільних країнах

Своєю всебічною, документально обґрунтованою історією України в 10-ох томах Михайло Грушевський дав українському народові наукову національну метрику.

В ній він доказав тисячолітню безперервність української історії, виказуючи гідні державотворчі і культурні здібності. Ця його велика наукова праця вперше узасаднила правдиву схему самостійного історичного буття українського народу, починаючи з п'ятого століття по Христі. Цією працею Грушевський доказав невірність доктрини ворожих нам істориків, які з політичних мотивів обезцінювали, а то й заперечували самобутність українського народу.

Перший том цієї монументальної історії України появився 75 років тому, а за ним слідували дальші, як вислід невтомної праці Грушевського. На цій історії виховалася свідома верства українського народу, яка віднскала почуття своєї національної вартости й опісля повела боротьбу за віднову української державности. Ця боротьба завершилася утворенням самостійної Української Народної Республіки, президентом якої був обраний Грушевський.

Ця Українська Держава в трьох періодах (Центральна Рада, Гетьманат і Директорія УНР) стала жертвою агресії совєтської Росії, з наміром знову загарбати Україну і перемінити її в свою колонію. Трирічна геройська оборона українських збройних сил на фронтах (1917-1920) в обличчі переважаючих сил совєтської Росії не могла бути успішною у відсутності політичної, мілітарної та економічної підтримки демократичних потуг Заходу, включно з Америкою.

Саме брак цієї підтримки Заходу і зокрема Америки був хіба головною причиною тодішньої поразки відновленої української державности. Досить згадати факт, що Захід не тільки не підтримав і не визнав правно-дипломатично цієї Української Держави, але в додатку провадив проти неї бльокаду, не допускаючи в Україну навіть ме-

(Закінчення на стор. 4-ій)

В Ню Йорку відбудеться З'їзд Алюмнів та Прихильників УВУ

Ню Йорк. — З ініціятиви Товариств Алюмнів і Прихильників в ЗСА і Канаді та Ректорату Українського Вільного Університету відбудеться тут 25 листопада о год. 2-ій по пол. з'їзд алюмнів та прихильників УВУ. На порядку нарад будуть справи, зв'язані з працею та забезпеченням Українського Вільного Університету. На з'їзді інформацію подасть ректор проф. В. Янів. З'їзд відбудеться в приміщенні Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця. Організаційний комітет запрошує алюмнів і прихильників УВУ до численної участи.

Піяніст Іриней Жук виступив на Канадській Державній Телевізії

Монтреаль. — Відомий український піяніст Іриней Жук виступив 28-го жовтня ц. р. на Канадській Державній Телевізії (Сі-Бі-Сі). Ціла передача була присвячена концертові нашого піяніста-віртуоза. Ця програма була передавана з концертового студіо нового Центру Канадського Радія і Телевізії в Монтреалі у присутності спеціяльно запрошеної публіки. Завдяки кількакратним проголошенням в державному радіо і телевізії велике число загальної канадської публіки мало рідкісну нагоду почути і побачити концерт українського мистця. Кілька днів пізніше, 8-го листопада, Іриней Жук виступив зі самостійним концертом у рямцях концертової серії Літературно-Музичного Клюбу Монтреалю. Цим концертом він започаткував новий сезон цього визначного культурного осередку французького Монтреалю.

ЧЕРГОВА „СВОБОДА" ДРУКУВАТИМЕТЬСЯ В ПОНЕДІЛОК

З уваги на Свято Подяки 22-го листопада, це число „Свободи" й англомовний „Український Тижневик" друкуються в середу, 21-го листопада, з датою п'ятниці, 23-го листопада, та є останнім випуском цього тижня. Чергове число „Свободи" друкуватиметься в найближчий понеділок та матиме дату вівтірка, 27-го листопада.

Сенатська комісія правил схвалила номінацію Форда

Вашинґтон. — У вівторок, 20-го листопада, Сенатська комісія правил одноголосно схвалила номінацію конґресмена Форда, лідера Республіканської меншости в Палаті Репрезентантів, на пост віцепрезидента ЗСА. Голосування цією комісією відбулося майже шість тижнів після резиґнації із цього посту Спіра Т. Еґню. Тепер справа номінації Форда перейде до цілого Сенату. Сподіваються, що у вівторок, 27-го листопада, цілий Сенат також схвалить цю номінацію.

Тим часом, Юридична комісія Палати Репрезентантів продовжує свої переслухування в цій справі. У середу, 21-го листопада, Джералд Форд має ще раз свідчити перед цією комісією. Це буде третій день переслухання Форда Юридичною комісією Палати. Сподіваються, що на тому закінчаться переслухання, але Юридична комісія має ще розглядати праці як і дві статті, які відшення аж до наступного тижня. Голова цієї комісії, конґресмен Пітер Родіно з Ню Джерзі, сказав, що ціла Палата Репрезентантів правдоподібно голосуватиме в справі номінації Форда в четвер, 6-го грудня ц. р. Існують всі вигляди, що Джералд Форд буде затверджений на пост віцепрезидента ЗСА Юридичною комісією Палати, а також і цілою Палатою.

Відкладено речинець передачі Вотерґейтської документації

Вашинґтон. — У понеділок, 19-го листопада, федеральний суддя Джон Сіріка заявив, що відкладає на 6 днів речинець передачі йому президентом Ніксоном першої частини Вотерґейтської документації. Відкладення речинця було спричинене захворінням одного з адвокатів Білого Дому. За попереднім пляном, проголошеним Сірікою минулого тижня, президент Ніксон мав у вівторок, 20-го листопада, передати судді список і короткий зміст всіх Вотерґейтських документів, включно з магнетофонними записами, які протягом наступних кількох тижнів мають бути передані Сіріці. Згідно з новим рішенням Сіріки, цей список і зміст мають бути передані в понеділок, 26-го листопада.

У понеділок, 19-го листопада, кілька годин перед рішенням Сіріки, Сенат проголосував продовжити ще на 6 місяців існування великої лави присяжних, яка розглядає кримінальні аспекти Вотерґейтської афери. Таким чином, велика лава присяжних, яка має дістати від судді Сіріки потрібні їй частини магнетофонних записів й інших Вотерґейтських документів, може проіснувати ще до 5-го червня 1974-го року. Палата Репрезентантів вже раніше схвалила таке продовження терміну для великої лави присяжних, але це продовження мусить здобути ще згоду президента Ніксона.

Президент запевняє республіканських губернаторів в справі Вотерґейту

Мемфис, Теннесі. — У вівторок, 20-го листопада, президент Р. Ніксон, промовляючи на конвенції республіканських губернаторів, заявив, що він заспокоїть сумніви американської публіки щодо нього повним розкриттям всіх інформацій у зв'язку з Вотерґейтом, його особистими фінансовими справами, контрибуціями на його передвиборчу кампанію 1972 року та об'яснить цілу справу з Міжнародною Телефонічною і Телеграфічною Корпорацією. Звертаючись до 17 ох губернаторів, які слухали промову Президента за закритими дверима, президент Ніксон сказав: „Я жалую, якщо спричинився до побільшення ваших клопотів". Він також запевнив губернаторів, що не має жадних намірів резиґнувати, хоч цього вимагають деякі законодавці та частина американської преси.

Після цієї майже двогодинної зустрічі з Президентом, більшість губернаторів заявляли, що дуже задоволені, що мали нагоду вислухати його та ставити йому питання, на які він давав обширні відповіді. Наприклад, губернатор Роналд Ріґен із Каліфорнії сказав представникам преси, що всі губернатори повернуться додому „з кращим почуттям" та що тепер тільки треба знайти способи, якими можна було б передати американській публіці ті інформації, які Президент передав губернаторам. Губернатор Мелдрим Томсон із Ню Гемшир сказав, що переконаний, що президент Ніксон передасть публіці всі ті інформації, які вона потребує та бажає.

Всі губернатори висловили переконання, що Президент відзискує політичні позиції та що вже не буде більше таких несподіванок, як проголошення Білим Домом, що кілька магнетофонних записів, зв'язаних з Вотерґейтською аферою, „не існують". Губернатор Віндфілд Данн із Теннесі сказав, що президент Ніксон запевнив їх, що якщо існують ще будь-які „несподіванки", то він про них не знає. Загальна опінія республіканських губернаторів була, що президент Ніксон таки закінчить свою каденцію, в чому він їх запевнив. Він також запевнив їх, що буде повністю співпрацювати з новим спеціяльним Вотерґейтським прокуратором, сенатською Вотерґейтською комісією, великою лавою присяжних і федеральним суддею Джоном Сірікою.

Але деякі з губернаторів заявили, що хоч в загальному задоволені зі зустрічі з Президентом, то все одно очікують більше нових фактів у зв'язку з Вотерґейтом і іншими клопотами, які тепер має Білий Дім. Але ці губернатори становили меншість.

Перед зустріччю з губернаторами, президент Ніксон промовляв до близько 3.500 людей, які вітали його оплесками та такими вигуками, як: „Ми хочемо Ніксона", „Ще чотири роки" тощо. Тільки близько 30 молодих людей протестували проти нього.

Крайова Управа ТУСМ влаштовує панель

Ню Йорк. — Крайова Управа Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського (ТУСМ), вшановуючи пам'ять покійного Дмитра Донцова, влаштовує в п'ятницю, 23-го листопада ц.р., о год. 7:30 вечора, в Українському Народному Домі при 140-2 Друга евеню панель-дискусію. Панелістами будуть: ред. Вячеслав Давиденко — „Вплив Донцова на Східні Землі України", проф. д-р Константин Савчук — „Значення Донцова в історії визвольної боротьби", ред. Анатолій Бедрій — „Дмитро Донцов — безкомпромісовий ворог Росії" та студент Лев Іваськів — „Значення Донцова для теперішніх студентів".

МІНІСТЕР МІЧЕЛ ШАРП ПІДНЯВ В МОСКВІ СПРАВУ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ РОДИН

Москва. — У зв'язку зі своїми офіційними відвідинами в СССР, канадський міністер закордонних справ Мічел Шарп підняв у розмові з совєтським міністром закордонних справ А. Громиком питання об'єднання розділених війною українських родин, члени яких проживають в Україні і Канаді — інформує аґенція Ройтерса. Згідно із заявою міністра Шарпа на пресовій конференції у Москві, у переговорах на цю тему зроблений значний поступ і що таке об'єднання українських родин буде уможливлене шляхом еміґрації бажаючих з України до Канади. У повідомленні Ройтерса говориться, що міністер Шарп привіз зі собою до Москви список 266 окремих випадків, які заторкують разом 606 осіб в СССР, що хотіли б еміґрувати до Канади для з'єднання там зі своїми рідними.

Міністер Мічел Шарп прибув до Москви 18 листопада. Тув він мав зустріч з А. Громиком і з головою Президії Верховної Ради СССР М. Підгорним. 22 листопада він виїхав на Крим, де зустрінеться з совєтським прем'ром А. Косиґіним, а після цієї зустрічі, перед від'їздом домів, відвідає Київ та Ленінград. Треба відзначити, що совєтські чинники зустріли міністра Шарпа відносно „тепло". Про це свідчить коментар в газеті „Известия" з 17 листопада, де говориться про „солідну базу" совєтсько-канадської співпраці на різних ділянках. Газета подала також докладні біографічні дані М. Шарпа, закінчуючи їх приміткою, що „совєтські люди вітають приїзд високого гостя і висловлюють надію, що його візита в нашій країні послужить дальшому розвиткові дружніх добросусідських відносин між СССР і Канадою".

У коментарі на тему приїзду М. Шарпа підкреслюється, що, „являючися країнами-сусідами, подібними до себе у відношенні природно-географічному, СССР і Канада мають чимало спільних інтересів у вирішенні цілого ряду завдань розвитку економіки, науки, культури й будівництва. Це само по собі створює добру основу для науково-технічного співробітництва, не говорячи вже про те, що нинішній процес міжнародного відпруження, а також поглиблюване добросусідське відношення обох країн створює додаткові, щораз то більші благодійні фактори для різнорідних контактів і співробітництва".

ЗСА не плянують відплачуватися за арабське ембарґо

Вашинґтон. — Речники федерального Уряду заявили, що під теперішню пору ЗСА не плянують жадної відплати арабським країнам за встановлення тотального ембарґо на експорт нафти до Америки. Представник Державного департаменту, а також речник Департаменту сільського господарства твердили, що ембарґо не спричинило жадних змін в американській політиці відносно арабських держав. Джордж С. Вест, речник Державного департаменту, на запит, чи Америка далі плянує продати Саудівській Арабії модерну зброю, наприклад, літаки типу „Фантом Ф-4", відповів, що досі не зайшли жадні зміни щодо цих плянів, але незабаром відбудеться перегляд всіх аспектів американської політики щодо Саудівської Арабії. Інший речник Державного департаменту сказав, що хоч Уряд не має жадних плянів відплачуватися Саудівській Арабії за ембарґо, то сумнівається, чи воєнні літаки будуть продані цій країні перед остаточним полагодженням теперішнього конфлікту на Близькому Сході.

Секретар сільського господарства Ерл Батц сказав, що до його департаменту напливають численні вимоги припинити продаж харчових продуктів арабським країнам, але, на його думку, така відплата за ембарґо тільки роздразнила б ситуацію, пошкодила б мировим переговорам і зовсім не змусила б арабів знести ембарґо.

Уряд ЗСА сподівається, що внаслідок перемир'я на Близькому Сході та сподіваної мирової конференції між Ізраїлем і арабськими державами деякі продуценти нафти, наприклад, Саудівська Арабія, змінять своє становище щодо експортів нафти до Америки.

Полк. Кадафі надіється на союз Лівії з Югославією

Беоґрад — Закінчуючи свої триденні відвідини Югославії, лівійський лідер полк. Муаммар Кадафі не тільки висловився позитивно про вислід цих відвідин, але вказав на те, що заіснували передумови на союз Лівії з Югославією. Засадничо, поїздка полк. Кадафі до Югославії мала на меті вивчити можливість купівлі в Югославії зброї та військового виряду для лівійських збройних сил. З цих міркувань разом з ним до Югославії прибули також лівійські військові експерти. З повідомлень про відвідини можна здогадуватися, що полк. Кадафі дійшов до висновку, що Югославія може бути доставцем потрібної Лівії зброї і військового виряду і що незалежно від того, обидві держави мають передумови для розбудови економічних зв'язків. Під сучасну пору югославські інженерні і будівельні фірми займаються конструкцією в Лівії ряду підприємств вартости кількох сотень мільйонів долярів. Добросусідським взаєминам між Югославією і Лівією сприяє те, що обидві країни зараховуються до т. зв. неприєднаних до ніякого бльоку держав і є речниками „третьої сили" у світі.

На пресовій конференції на закінчення відвідин полк. Кадафі зайняв становище до недалекої конференції голов арабських держав в Альжирі. Він поновно висловився неґативно про цю конференцію, заявляючи, що Лівія на ній не буде репрезентована.

СХОДИНИ УКРАЇНСЬКИХ БІБЛІОТЕКАРІВ

Ню Йорк (О. С.) — З нагоди урочистостей Ювілейного Наукового Конґресу для відзначення сторіччя НТШ відбудуться сходини українських бібліотекарів та зустріч з головою ТУБА д-ром Дмитром Штогрином в п'ятницю, 23 листопада, в год 8.00 вечером в Українськім Інституті Америки в Ню Йорку. На порядку нарад — звідомлення про участь ТУБА на II СКВУ в Торонті, Канада, звідомлення голови Головної Управи та голови Метрополітального Відділу ТУБА в Ню Йорку, інформації про бібліографічний журнал „Українська Книга", про УВДЦ та наступний З'їзд ТУБА, що має відбутися в 1974 р.

ПОСИЛЮЄТЬСЯ ЗНУЩАННЯ НАД ПРОФ. ПЛЮЩЕМ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — З України наспіли вістки про погіршення стану здоров'я проф. Леоніда Плюща. Л. Плющ, к. співробітник Інституту Кібернетики Академії Наук УССР, був заарештований в Києві ще в січні 1972 р. і тепер перебуває в психіятричній лікарні в Дніпропетровську.

Проф. Л. Плюща, людину умово здорову, насильно держать між нервово хворими та дають йому галопарідол, що викликає в нього судороги, болі шлунка, а також приводить до запалення ясен і болю зубів. Такі наслідки галоперідолу можна, за опінією лікарів, лікві́дувати, або послаблювати при умові заживання т. зв. коректора, іншого лікарства, що його однак відмовляють Плющеві. Дружина проф. Плюща, Тетяна Житникова, мала з ним побачення в половині жовтня ц. р. Хоч вони мали дозвіл на годинну розмову, сторожа забрала Плюща скоріше, бо він дістав приступ судорогів і не міг продовжувати побачення. Незалежно від такого стану здоров'я Плюща, його перенесли в перших днях листопада з камери ч. 12 в камеру ч. 9, в якій немає туалети і з якої хворих випроваджують тільки три рази денно.

Як уже повідомлялось раніше, в серпні органи КҐБ зробили обшук в квартирі Тетяни Житникової. Тепер стало відомо, що при обшуку вони забрали три поштові картки, що їх Житникова одержала від дружини Віктора Некипєлова, арештованого у Владимирі. Забрали також у Житникової її письма до психіятрів, які „лікують" її чоловіка. При тому Житникову обвинувачували у здогадних зв'язках з „сіоністами".

Совєтська поліція переслухує дружину А. Сахарова

Москва. — За інформаціями аґентства Юнайтед Прес Інтернешенел з совєтської столиці, КҐБ, совєтська таємна політична поліція, розпочала інтенсивні переслухування дружини академіка А. Сахарова Єлени. У перший день виклику до КҐБ Єлени Сахарової, переслухування тривали понад шість годин. Поліція хотіла знати докладно про її дисидентську діяльність та про її зв'язки з Гаврилом Суперфіном, Віктором Хавстовом та Боннером, арештованими дисидентами з Орла, в справі яких КҐБ веде окремо слідство. Єлена Сахарова призналася, що вона переслала за кордон в'язничний щоденник Едварда Кузнєцова, засудженого в 1970 році в Ленінграді за змову захопити совєтський літак. Переслухування Сахарової почалися 19 листопада і продовжувалися 20 листопада.

Артистка „Большого Театру" вибрала волю

Як повідомляє „Українське Слово" з Парижу, меццо-сопрано московського Большого театру, 38-річна Рената Бабак з Харкова, що протягом останнього часу була на гостинних виступах в Італії, зголосилася в Турині до італійської поліції і заявила, що вона не бажає повертатися назад до СССР та просить дати їй право азилю в Італії. Поліція відвезла співачку до табору втікачів поблизу Трієсту, де вона має ждати на вирішення італійських властей. Немає жадного сумніву, що Рената Бабак отримає право перебування в Італії.

Це вже другий випадок відмови співака від повороту до СССР. 20-го жовтня ц. р. попросив права залишитись в Італії 39-річний Анатоль Кляйменов зараз після того як ансамбль Большого театру прибув на гастролі до Міляно.

Відкрили стінні розписи Миколи Самокиша

Харків. — Тут відкрито стінні розписи українського художника-баталіста Миколи Самокиша, створені в роках 1912-13. Вони займають приблизно 150 квадратних метрів — інформує „Радянська Україна" з 14-го листопада. Ці розписи були приховані до цього часу під нашаруванням фарб. Розписи розчистила група студентів архітектурного факультету Київського інженерно-будівельного інституту, які проходили в Харкові практику. Доцент В. Чепелик так оцінив знахідку: „Стилістика розписів базується на розвиткові традицій народного мистецтва, яке протягом усього життя цікавило Самокиша. Робота в Харкові була для нього не першою спробою такого типу, ще раніше художник разом із двома живописцями здійснив був... розписи в Полтаві. Харківські розписи однак видаються досконалішими і, головне дають можливість побачити Самокиша як художника-монументаліста, для якого стінний розпис був зовсім не випадковою справою, а істотною гранню його творчості".

Засновано Українське Товариство Охорони Природи

Київ. — Рада міністрів УССР затвердила статут Українського Товариства Охорони Природи. Згідно зі статутом, Товариство є добровільною масовою організацією громадян, яка має за завдання сприяти раціональному використовуванню і відтворенню природних багатств. В газеті „Радянська Україна" з 17 листопада підкреслено, що „основні завдання товариства полягають у пропаганді ленінських ідей і рішень партії і уряду з питань охорони природи, знань про природу, досягнень передової радянської науки в галузі природознавства; залученні широких верств населення до громадської природоохоронної роботи; ... здійснення громадської контролі за раціональним використанням і охороною природних багатств". Товариство є у віданні Державного комітету Ради міністрів УССР для охорони природи.

ВИКОНАНО „ПЛЯН ПРОДАЖУ ОВОЧІВ І КАРТОПЛІ ДЕРЖАВІ"

Київ. — Українська совєтська преса опублікувала повідомлення про те, що „трудівники сільського господарства України, втілюючи в життя рішення XXIV з'їзду КПРС, у третьому, вирішальному році п'ятирічки успішно виконали народногосподарський плян продажу державі овочів і картоплі".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У День Подяки

Одним з найбільш вимовних і найбільш зворушливих свят американського народу є його День Подяки, цього року у четвертий четвер листопада. Започаткували це народне свято, як відомо, вже перші паломники в Плимуті в 1621-му році, щоб подякувати Господеві за пережиту зиму та за перші жнива в Новому Світі в найтрудніших обставинах.

Глибока суть цього Свята в тому, що ми завжди і часто молимо Бога, щоб нам дав здоров'я і достаток, щоб доміг нам в недузі, біді чи загрозі, молимось: „Господи помилуй" і „подай Господи", але без порівняння менше дякуємо Господеві. А дякувати кожний з нас має за що, зокрема в цій вільній і багатій країні. Не злічити б бо тих ласк і добродійств, тих вигід і можливостей, що їх ми тут маємо. Але лихо в тому, що багато з нас уже разом з більшістю вважаємо все це за „певне" і що все це нам „належиться". В родинах частіше трапляються трагедії і катастрофи, які розвівають, як вітер дим, всілякі такі „певності" і „належності", але це може статися і для народу, який багатий і могутній він і не був би. Таке вже було в історії.

Рокове Свято Подяки дає нам добру нагоду усвідомити собі деякі істини життя та химери долі. Тоді кожний з нас не тільки в День Подяки, але кожного дня дякувати Господеві за те, що того дня діждався та за всі добродійства, що їх він у житті зазнав. Це відноситься і до кожного народу.

У десяту річницю трагедії

Рівно десять років тому, 22 листопада 1963 року, загинув у Даллас президент ЗСА Джон Ф. Кеннеді. З особою Кеннеді пов'язувалося в американців багато сподівань, він зумів полонити молоде американське покоління, яке добачало в ньому своєрідного передвісника нової доби в історії Америки. По сьогодні живими осталися слова погиблого Президента з його інавгураційної промови, коли він деклярував від імени американського народу, що Америка готова „заплатити всяку ціну, понести всякий тягар, зустрінути всяку трудність, підтримати кожного приятеля, протиставитися кожному ворогові, щоб зберегти свободу і забезпечити її успіх".

За десять років, що проминули від часу загибелі президента Кеннеді, багато дечого змінилося і в З'єднаних Стейтах Америки і у цілому світі. Попри чималі досягнення на різних відтинках життя, Америка пережила значні потрясення. Сьогодні ніхто не може нічого певного сказати про те, якою була б політика президента Кеннеді, коли він остався б був при житті і при владі до кінця 1968 року. Не виключене, що його зустрінула б доля президента Линдона Джонсона, який здобув був велику виборчу перемогу, а покинув уряд Президента з почуванням несповненого належно обов'язку і якоюсь мірою розчарованою людиною.

Якраз у десяту річницю з дня загибелі президента Кеннеді ЗСА знайшлися в обличчі серйозної енергетичної кризи, яка, як заповідають знавці проблеми, ґрунтовно змінить американський стиль життя і вирішально позначиться на ролі ЗСА у світі. Недавно президент Ніксон дав вислів заіснуванню нової дійсности в Америці і світі, кажучи, що „час минув, коли Америка могла конфлікт кожної нації робити своїм власним, чи брати на себе відповідальність за майбутнє кожної нації, або припускати, що ми можемо вказувати іншим народам, як вони мають управляти своїми справами". Ці слова наступника Кеннеді є різким опрокиненням всього того, що Кеннеді говорив перед десяти роками і на чому хотів будувати американську зовнішню політику.

У десяту річницю загибелі президента Кеннеді можемо набагато краще усвідомити собі всі ці величезні зміни, які заіснували за одну тільки декаду, а наслідки яких, як сказав один з американських науковців, „перевищують наслідки французької чи большевицької революцій".

Я. Гайвас

НЕ СТАЛО ЛЮДИНИ!

Трагедія Івана Дзюби досягнула к у л ь мінаційний пункт. Цим пунктом є його покаянна заява, що блискавкою облетіла світ. З цього пункту починається швидкий і невідхильний спадок униз. Ще можуть бути спалахи, можуть бути проминаючі підйоми тієї нещоденної особистости, але не стало прометеївської людини. Тієї людини, що в своїй архилюдській поставі протиставиться злу й несправедливости, що готова йти на костир, щоб принести іншим тепло і світло вогню.

Іван Дзюба не впав в нерівній боротьбі, він заломився. І це тільки поглиблює людський бік його трагедії. Відтепер житиме вже тільки його тінь, яка ніколи не зуміє закрити справжньої постаті Івана Дзюби. І щоб не робили большевики, ця тінь ніколи не зуміє закрити його дотеперішньої творчости. Мабуть навпаки. З л а м аний Дзюба, а особливо його нові підлабузницькі „по лінії партії" писання, в яких він буде атакувати себе правдивого, тільки привернуть увагу до того періоду, в якому він боровся і страждав, вивіряючи й вишукуючи дороги і стежки для штурму нових височин. Немає сумніву, що його особиста доля зверне численні фокуси людської уваги на те, що в ньому протиставилося Москві і партії, а не на самобичування й панегірики. Панегірики, писані навіть найбільшими співцями своїх епох, не входять у скарбницю людського духа, не визначують шляху у майбутнє, вони залишаються панегіриками. До історії української і світової культур увійшов Павло Тичина, автор „Соняшних клярнетів", а не „Партія веде", творець неперевершеної картини Богоматері Марії, символу всіх матерів, а не творець „нехай Европа кумкає, що в нас одна лиш думка є...".

Особа Івана Дзюби і його доля викликала особливий інтерес в світі. Головний його твір „Інтернаціоналізм, чи русифікація" направду унікальний. Хоч яка багата на сьогодні захалявна, „самвидавна" література в СССР, але ніодна з книжок, що появилися там тією дорогою, не були таким динамітом, як книжка Дзюби. Ніяка з них не влучала з такою прецизністю в ядро, в серце совєтської системи, виявляючи її абсолютну облуду й одночасно невилікувальну, смертельну недугу. Особливою силою позиції Івана Дзюби була атака на систему на базі доктрини, на якій ця система побудована.

Одначе, як часто буває, це саме джерело породжувало і його слабість. Ставши на позиції марксизму - ленінізму, він розброївся у боротьбі проти нього. Він не протиставив тій доктрині чогось нового, кращого, а тільки твердив, що лихо не в ній, а в її реалізації. В цьому був фундамент його слабости, ще один життьовий парадокс. Він бо створив пригожі умови атаки проти себе: стоїш разом з нами на плятформі тієї самої доктрини, в яку, кажеш, глибоко віриш, отже ходи разом з нами направляти лихо... П о м ожи нам...

Отака спокуса диявола не могла оминути його і він був проти неї фактично безборонний. Майже як правило, від цієї спокуси починають большевицькі оперативники у світі атакувати наших людей. І ми знаємо, що й тут не раз, хоч здебільшого на короткий час, мали вони свої успіхи. Ми не знаємо, який морально стійкий був І. Дзюба, з якого каменя він був тесаний. Видно з незлого, коли стільки часу забрало, щоб зламати його, коли треба було років спокуси і років важливих ударів. Метода „батога і цукру" може похвалитися не абиякими успіхами в історії людського роду. Удари по Дзюбі мусіли бути дуже важкі і загроза фізичного знищення мусіла постійно стояти перед його очима, бо видвигав він у своїх писаннях видиво національного, націй проти Москви - метрополії, народу проти партії, людини проти тоталітарного утиску, проти диктатури. Візії ці ніколи не дадуть спати кремлівським золодарям і від них вони загинуть. Бо „по світі ходить мариво „універсального націоналізму, системи рівних і вільних народів, під ударами яких впаде кожний імперіялізм.

Глибина особистої трагедії — тут упокоївся Прометей і народився ще один агітатор, або як каже сам Дзюба „того (тобто дотеперішнього) „Івана Дзюби"... нема і вже не буде" — має в собі цілий ряд дуже практичних для нас аспектів.

Перший з них це факт, що Москва за цілі століття ані в чому не змінилася. Її агенти заманили навіть небожа Мазепи Войнаровського, не жалуючи намов, обіцянок і виглядів „попрацювати серед свого народу", щоб потім запроторити на гниття в тюрмі. Подібним шляхом зламала вона відомого графа Капніста, який з оборонця прав українського народу перейшов на одописця в честь царів і Москви. Можна сказати, що таким випадкам „ність числа". Тому нам нічого плакати над долею Дзюби, бо таких як він на довгому історичному шляху — безліч. Але з тієї долі треба витягати для себе науку: ніже кроку не подаватися зі своїх позицій. Дзюба зійшов на похилу площу своєю першою заявою, якою він намагався „викрутитися сіном". Кожному це було ясно і органам КҐБ. Але для них було найважливіше, що він подався, що відкликав хоч вузьку щілину, яку опісля вони могли повільно поширювати аж до того кінцевого результату, яким є його остання заява.

Другим є факт, потверджений Дзюбою, що хитруванням і маневрами нічого в Москви не здобудеш. Пробували ліві боротьбісти, пробували укапісти, пробували скрипники, пробував Хвильовий і кінець завжди той самий.

І третій, може на сьогодні найважливіший, факт дуже виразно назвав у своїй покаянній заяві І. Дзюби: „... немає „нейтральної території", ... не можна бути „трохи" за радянську владу, за політику комуністичної партії, а трохи проти. Невблаганна дійсність рано чи пізно поставить перед необхідністю зробити остаточний вибір". Оце його слова, які ми всі, а особливо ті, які ще мають якісь ілюзії, мусять зробити угольним каменем у нашому відношенні до Москви. Каґебівські апаратчики і новозбудований аґітпроп заявили нам виразно: вибір є — з народом проти партії і режиму, або з партією і режимом проти народу. Третього немає.

Очевидно, що ці міркування оперті на досі доступних нам матеріялах й інформаціях.

Мих. Килимник

СОВЄТСЬКІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ „ЧУДА"

(3)

У „соціялістичному" сільському господарстві запанувала примусова-рабська праця, значно гірше сплачувана, ніж за кріпаччини, коли селяни працювали в поміщика за третій чи п'ятий сніп зібраного хліба. Фатальним наслідком усього цього було: знеохота селян-колгоспників до землі (в Україні, наприклад, так і казали: „селяни перестали любити землю"); нехіть до виконуваної праці; крадіжі („не вкрадеш - не проживеш"); розпіячення; нехтування у використанні ремаменту, машин, як і належним доглядом за ними; виснаження колись родючих ґрунтів. Оце і є „здобутки" Кагановича з його політвідділами, 25-тисячниками та іншими зайдами-напасниками на селянство.

Шкандибали далі

За наказами Сталіна, „в дусі Кагановича" діяли і всі після нього керівники „соціялістичного" сільського господарства, дбаючи передусім за додержання генеральної лінії партії, за комунізацію села, хоч те все вело до ще більшого зубожіння, справжнього руйнування селянської верстви населення. Справді, особливо на Україні, села перетворилися до невпізнавання. Загороди обійсть попадали, хати покособочилися, побиті шибки затуляли старими ганчірками та газетами, сади повирубували, маленькі річки або рівчаки повисихали або заболотилися. В українському селі майже зовсім зникла пісня, яка раніше завжди супроводила хліборобів, найбільше жінок та дівчат на полотті, збиранні, провіюванні та просушуванні зерна, як і на догляді за худобою... В обличчі неймовірного жаху комунізму, українське село замовкло, міцно зціпивши зуби...

Щоб якось рятувати становище, уряд мусів піти на поступки „вправо", дозволивши колгоспником на маленьких клаптиках з е м л і („присадибні ділянки") дещо сіяти, садити та розводити птицю, трохи різної худоби. І ось ті карликові напівприватні ділянки швидко показалися набагато життєвішими за величезні колгоспи. Саме завдяки присадибним ділянкам, а ні в якому разі колгоспам, село сяк-так виживало та й місто діставало більше харчів, зокрема городини, молока, масла, яєць, курей та качок. Однак, у побоюванні, що приватне господарювання „може з'їсти комунізм", кремлівські верховоди наказували весь час вести наступ на присадибні ділянки, всіляко їх зменшуючи, а інколи то й зовсім ліквідуючи під закидом, що колгоспники більше клопочуться ними, ніж колгоспною господаркою.

„Соціялістичне" сільське господарство від самого свого зачатку і цілий час потім, на очах усіх, тільки ледьледь шкандибало, животіло, безперервно ниділо та занепадало. найтяжчі, п р о с т о драконівські заходи влади відносно колгоспників нічого вдіяти для поліпше н н я справи не могли. Не допомогли і сливе постійні зміни знизу до гори керівних осіб у системі сільського господарства. Здавалось, кульмінаційного пункту деґрадації - виродження того господарства було „досягнуто" ще за панування Нікіти Хрущова: всі випробувані засоби до поліпшення колгоспів та радгоспів провалилася на сто відсотків; авантура зі швидким освоєнням цілинних земель та перелогів довела до пірвання вітра м и верхів, родючих шарів ґрунту і „порохові бурі" з Казахстану занапастили лани аж до Румунії включно; виконання фантазійного пляну „заводнення" України призвело до втрати величезних та високоврожайних посівних площ, болотяної гнилизни й задухи від неї на тисячах гектарів українського півдня; ганебний провал хрущовської кукурудзоманії; мало не зникнення в цілому дрібного, середнього та великого тваринництва.

Треба зазначити, що першої пори панування Нікіти Хрущова, його безпосередній заступник і передбачуваний наступник, Фрол Козлов, висловлювався за поступове покінчення з „соціялістичним" сільським господарством і за заміну його іншою, справді рентабельною системою. Проте, Політбюро ЦК КПСС тоді проти такої пропозиції вчини л и ґвалт, мовляв, Козлов хоче зліквідувати комунізм у Совєтському Союзі, хоче накинути партії бухаринську теорію про „поступове вростання куркуля в соціялізм", наперед створивши наново того куркуля, що його зліквідовано як клясу ще на початку проведення суцільної колективізації. П о х а п цем, однак без особливого розголосу, Козлова тоді усунули з усіх становищ, далі оголосили його „хворим", а згодом сповістили, що він... помер. Долею Козлова поповнилася комора-схова н к а кримінальних злочинів — „таємниць Кремля"...

Та тоді ще не прийшов кульмінаційний пункт повного провалу „соціялістичного" сільського господарства. Воно ще по-давнь о м у продовжувало шкандиба т и, ледь-ледь животіти. Справжня катастрофа з ним сталася 1972-го року, коли уряд Совєтського Союзу був змушений тяжкими обставинами купувати на Заході — в ЗСА, Канаді, Австралії, Арґентині і навіть у... Західній Німеччині геть чисто всього їстивного, поживного, починаючи від пшениці, а там і різного іншого зерна, м'яса, масла, всілякої худо б и, включно до кормів для останньої (наприклад, силос), бо в системі „соціялістичного" сільського господарства „навіть трава не росте"... Отакий „крок вперед", спрямований у яму - прірву зробили радгоспи та колгоспи, чим і пояснюється „чудо" катастрофи СССР на харчовому відтинку у 1972-му році.

А тепер про „чудо" Полянського

Незадовго до повалення хвалькуватого та чванькуватого Нікіти Хрущова, на „сільськогосподарс ь к о м у овиді" СССР вперше з'явилася особа члена Політбюра ЦК КПСС Дмитра Полянського. Хрущов та ЦК партії доручили йому особисто поїхати до Казахстану і на місці докладно перевірити стан справ із освоєнням цілинних земель та перелогів. Дмитро Полянський, по своїй поїздці до Казахстану, зробив розгорнутий звіт у Кремлі. Відлуння той звіт мав дуже заглушене та уривчасте, широка громадськість (з вісток „наліво") довідалась лише про те, що Полянський не був задоволеним справжньою дійсністю на цілинних землях. Згодом він же їздив (напевно теж з доручення ЦК партії) до „Кахівського моря" та до інших штучно створених водних басейнів в Україні. Про наслідки тієї поїздки взагалі не було нічого відомо, лише значно згодом, через совєтську пресу, проскочила вістка, що в Москві, під безпосереднім головуванням генерального секретаря ЦК партії, Леоніда Брежнєва, створена спеціяльна наукова комісія, яка „вивчає справу попередньо науково необґрунтованого, але вже проведеного заводнення України". Можна здогадуватись, що й там, в Україні, Полянський не знайшов чим „захоплюватися".

З НАШИХ БУДНІВ

Є ЗА ЩО ДЯКУВАТИ!

Досі у нас так бувало, що тільки Різдво і Великдень святкували за новим або старим стилем, аж оце віднедавна, як бачу і читаю в „Свободі", ця традиція поширилася і на Свято Подяки. Добрий приклад у цьому випадку дали наші купці і підприємці міста Ню Йорку, які влаштували своє традиційне Свято Подяки за найновішим календарем, бо ще в неділю, 28-го жовтня ц.р. А що в той день припадало 60-річчя від дня народження їх заслуженого голови, дир. Ярослава Пастушенка, то вони, за одним заходом, обігнали два празники, або, як каже хтось, „женили Пастушенка з індиком".

Саме під час цього подвійного свята підраховано, що крім президента Ніксона і директора Пастушенка, в самому тільки Ню Йорку маємо ще принаймні півдозена ювілятів-шестидесятників! А наймолодшим з них, як виявляється, бо з місяця грудня, є один з редакторів... Але він показав твердий характер і руками та й ногами, — як казали в Старому Краю, — відхрещується від так званих святкувань! Коли один з редакційних колег тільки заікнувся про ювілей, він у розпачі схопився руками за голову і скрикнув:

— Війтеся Бога, люди! Після Другого Конгресу СКВУ — ювілей?! Ой, ні! Цього вже мені забагато!

Різні суперечливі думки й опінії про цей Конгрес розходяться між народом, різні люди різних поглядів різно його насвітлюють та коментують, але майже від кожного, в ким я говорив на цю тему, почуєте твердження: „Слава Богу, що Конгрес не „розлетівся'"! А один з його учасників, знаний гуцул з Коломиї, пан Григорій, добавляє ще в цьому місці:

— Слава Богу і дякуючи нашим Митрополитам!

Не мені, малому фейлетоністові, казати якесь вагоме слово в такій важливій і дражливій справі, тим більше, що не судилось мені брати участи в Другому Конгресі ані в характері делегата, ні журналіста, — другої кляси, розуміється... Але я дозволив собі подати нашому знаменитому Екові таку тему до листопадового числа „Лиса Микити", саме під Свято Подяки:

Стоїть великий стіл, а на ньому теж відповідного формату традиційний індик. Довкола стола — члени Секретаріяту й Президії СКВУ, затоплені в глибокій молитві. А слова їхньої молитви такі:

— Дякуємо Тобі, Пане Боже, що ми ще гірше не посварилися!

Ікер

КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ МОЛОДІ

В кінці цього тижня від 23-25 листопада, відбудеться в Міннеаполісі п'ята конвенція української католицької молоді Епархії св. о. Николая. Конвенція відбудеться під протекторатом Владики Ярослава Ґабра і під духовною опікою о. крилошанина д-ра Степана Кнапа. Крім основних сесій з доповіддями, передбачений також бенкет і забава. У з'їзді візьме участь крім Владики Ґабра, також Владика Ізидор Борецький з Торонта.

о. Ігор

УКРАЇНЦІ В ПАПУА НОВІЙ ҐВІНЕЇ

(7)

Владики немає, поїхав на візитацію місії. Після обіду отці урядили мені оглядини міста. Везе мене учитель державної школи. Наперед знайомлюся з його дружиною і священиком-гостем у його просторій хаті. Везе він мене кругом затоки, вказує на школи, церкви, лікарні. Иде мова про нашого земляка Миклуху - Маклая. Мій провідник везе мене на те місце, де тому сто років українець перший вступив на цю чорну землю. Каже, що недавно кілька росіян були тут, їздили на це місце і твердили, що Миклуха-Маклай був росіянином.

Маданґ купається в зелені, всюди квіти. Довкола численні селища. В однім селі оглядаємо місцеву фабричку глиняного посуду, робленого руками тубільських жінок. Вступаємо до австралійської комунікаційної так званої „Субмарин Кейбил" сітки. Телеграфічно -телефонічний кабель на дні Тихого океану сполучається з каблями з одної сторони в Кенсі, (Австралія), а з другої на острові Ґвам-Гонолюлю, Ванкувер, і т. д. Це справжнє чудо модерної техніки. Велика будівля, а в ній різні апарати, годинники, мапи і телефон, через який можете говорити з цілим світом. Всюди взірцева чистота.

Увечері іду з молодим священиком на оглядини великої німецької місії за кільканадцять миль від Маданґу на північ. Місія називається Алексісгафен. Надворі вже темно. Приїжджаємо до місійної лікарні, де священик показує тубільцям прозірки зі св. Письма і також з їхнього тубільського життя. Глядачі дуже живо реаґують на ті образки.

Вранці відправив Службу Божу в катедрі. Були присутні і сестри та трохи білого народу. Мій учитель з попереднього дня читав Апостола, я Євангеліє по-англійськи, всі присутні Вірую, Отче наш.

Після сніданку вибираюсь пішки над узбережжя моря. Доходжу, до найкращого в ПНҐ воєнного пам'ятника висотою 92 стопи. Це пам'ятник у вигляді бомби, побудований на честь вояків-тубільців з Другої світової війни. Відпочиваю в тіні тропічного дерева.

Наступного дня малий автобус летунської лінії відвозить мене на летовище, і я в дорозі до Мт. Гаґену.

МТ. ГАҐЕН, МЕНДІ, МТ. ГАҐЕН

Ставлю їх разом, бо в тих містах був я короткий час, а в Мт. Гаґені два рази. Не знайшов там нікого з наших людей.

Маданґ лежить над морем. Коли сідаєте до літака й їдете до Мт. Гаґену, покидаєте море, гаряч, вогкість, а вступаєте в гори – цілком інший світ, околиці, повітря, люди. Тут вдень, не гаряче, як над морем, вечорами й вночі таки добре холодно, цілком як в наших незабутніх Карпатах, на Гуцульщині. Коли вибираєтеся до ПНҐ і маєте на меті оглянути Мт. Гаґен-Ґороку й інші місцевості вгорах, візьміть светер, теплу сорочку та плащ.

З Манданґу летимо на південний захід яку годину понад горами в хмарах. Коло полудня висіли ми в Мт. Гаґені на висоті 5 000 стіп і відразу відчули велику зміну.

На дорозі з летовища до містечка яких 8 миль. Дорогу направляють, підготовляючись до великого так званого „Мт. Гаґен Шов", який влаштовується тут щодругий рік на зміну з Ґорокою. Ці вистави помітні тим, що з усієї верховини з'їжджаються тисячі тубільців, перебрані в свої мальовничі ноші, і на великій площі дають свою виставу з танцями, співами. В малих тубільських хатках, навмисне для цього побудованих кругом площі, продають різні різьби, намиста. Ці написи відомі по цілім світі і на них прибувають з Австралії та інших країн понад 100,000 туристів.

В Мт. Гаґені є нова католицька парафія, дім для священика, побіч якого будують велику залю, що буде тимчасово заступати церкву та школу. Гарне містечко, модерні крамниці, готелі, осередок доріг на всі сторони в гори. Стою, втягаю в легені гірське повітря, любуюсь гірськими шляхами з князем шпилів Мт. Гаґеном, котрий і дав ім'я містечкові. Резиденція Владики і головна місія яких 2 милі поза містом. Автобусом і місійною тягарівкою дістаюсь до осередку, вітаюсь з Владикою, отцями, оглядаю місійні забудовання, катедру, школи та знакомлюсь зі старенським місіонером о. Россом, американцем, який працює в Мт. Гаґені вже 35 років. Він, як оповідав мені, охристив уже понад 11,500 тубільців.

Дістаю кімнату в відпочинковім домі для священиків, побіч палати Владики, дім щось так ніби реколекційний, з осібною каплицею і їдальнею. Познайомившись з отцями та наговорившись з ними досхочу, йду на спочинок. Десь по півночі прокидаюсь — ліжко рухається. Що це, духи? По якомусь часі знов засипаю. Раненько по відправі йду через ліс до їдальні. Біля катедри здоганяє мене своїм білим автом Владика, стає і через вікно питає, сміючись: „Як вам подобався минулої ночі наш землетрус?" — „Що, що? питаюся. — „Так, було трясення землі, однак цим разом маленьке", — каже Владика і знову сміється.

Зараз по сніданні їду на летовище, щоб відві д а т и Менді, другу дієцезію ще далі в горах, та випитати за нашим братом, чи там хто є. Височенні гори. З Мт. Гаґену до Менді яких 50 миль. Летимо поміж вершками гір висотою на 15.000 стіп. Вкінці малий літак дістається на велику й широку полонину, посеред якої тече річка, побіч тартаки, бачу з вікна один, другий гостинець — і ми в столиці Південних Гір-Верховини. (Мт. Гаґен — столиця Західніх Гір-Верховини —„Вестерн Гайлендс" — така його урядова назва.

В Менді Владика й місіонери — Отці Капуцини з Америки, дуже г о с т и н н і. Владика на відпустці, о. настоятель призначає мені кімнату. Знайомлюсь з отцями, братами, сестрами. Невелика катедра побіч головного монастиря, палата Владики, школи, дім сестер. Розговорився про ціль подорожі. По обіді старший священик бере мене на авто везе на оглядини міста. Містечко гарне, розкинене на горбках. Адміністраційні будинки дистрикту, готель, к р а м н и ц і. Вступаємо до головної управи дистрикту і питаємо секретаря, чи не чув або чи знає він про людей українського походження. Перегл я д а є списки урядовців, робітників. Немає. Був якийсь слов'янин, але виїхав.

Місіонер везе мене стрімкою дорогою на вершок гори, звідки гарний вид на околицю. Оглядаємо велику школу дистрикту Гай Скул, їдемо кілька миль головною дорогою, що веде до Мт. Гаґену. Дорога нова, майже на викінченні. Є й друга, але дуже в злім стані. Вперше зустрічаюсь з тубільцями-верховинцями, цілком іншої раси та покрою, як тубільці над морем, малого росту з крученим волоссям на голові і на грудях.

До схід сонця правлю в каплиці Службу Божу і по сніданню покидаю цей монастир. На летовищі сідаю в малий літак іншої компанії, замість великого, який зіпсувався і не прибув до Менді, і замість ранку, по полудні, Богу дяка, бо була буря, дощ і мряка, врешті повернувся до Мт. Гаґену.

В місії на мене ждали, дивувались, що я так запізнився, але прийняли моє оправдання як річ цілком природну: в горах усе можливе через скорі зміни погоди. О. настоятель, так, як обіцяв, відразу вказав мені на тягарівку, і ми пустилися до славного Баєр Рівер просмиками, стрімкими дорогами, поміж найвищими шпилями гір ПНҐ. Що за краса! Але немає місця про це багато писати. З Мт. Гаґену до Баєр Рівер коло 40 миль, а місцевість ця славна також з того, що там є звіринець і схоронище для тих надзвичайних птахів, яких звуть „райськими". Тих райських птахів є щось із 30 родів.

(Продовження буде).

Совєтські мистці представили ЗСА у чорних красках

Москва. — Тут в минулому тижні відкрилася виставка для відзначення 40-річчя встановлення совєтсько-американських дипломатичних відносин. На виставці в Домі дружби найбільшою атракцією є скечі п'яти совєтських мистців під спільною назвою „В Америці". Мова йде тут про праці Ореста Верейського, Віталія Горяєва, Таїра Салахова, Георгія Тоїдзе та Алексея Шмарінова, які побували в ЗСА і у своїх 72 шкіцах зробили спробу „відтворити" життя у цій країні. Всі скечі відносяться до таких міст, як Ню Йорк, Чикаґо, Вашинґтон, Бостон і Сан Франсіско. Фрагменти з американського міського життя і його негативних сторінок становлять провідні мотиви всіх скечів. Враження з виставки таке, як інформує кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" з 20 листопада, що ЗСА є країною, яка може викликати заінтересування і яку варто б з прямої цікавости відвідати, але за ніяких умов там не варто жити. На скечах маємо образ ЗСА з населенням, яке позбавлене якихось ідеалів, картину цілком відчуженого суспільства. Про те, якою є ця виставка, засвідчує наведений голос одного з відвідувачів, совєтського громадянина, який сказав, що „там немає ні одного радісного обличчя. Я не вірю, щоб там життя було аж так сіре".

ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ

Товариство Абсольвентів Української Господарської Академії (УГА) і Українського Технічно - Господарського Інституту (УТГІ) влаштовує 24-го листопада ц. р. в Ню Йорку в приміщенні православної катедри св. Володимира — 160 захід 82-га вулиця, товариську зустріч абсольвентів і їхніх родин. В програмі зустрічі передбачено відбути загальні збори Товариства (10-та година ранку) і о годині 3-ій товариську перекуску з участю гостей. В цій же залі буде влаштована виставка пам'яток Української Господарської Академії в ЧСР і Українського Господарського Інституту в Західній Німеччині — документів, видань УГА і УТГІ, наукових праць професури і а б с ольвентів, світлин тощо.

СТАНИЧНА ПЛАСТОВА СТАРШИНА В НЮ ЙОРКУ

повідомляє, що

25-ті ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Пластової Станиці, Ню Йорк

— відбудуться —

в неділю, 9-го грудня 1973 р.

в ПЛАСТОВОМУ ДОМІ

ЗІ ЗВИЧАЙНИМ ПОРЯДКОМ НАРАД.

Початок о 9-ій год. рано

ЗА СТАНИЧНУ ПЛАСТОВУ СТАРШИНУ:

ст. пл. Андрій Ластовецький — станичний; пл. сен. Марта Боровик — писар

В неділю, 25-го листопада 1973 року

о год. 1-ій по пол. в приміщеннях

УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ в НЮ ЙОРКУ, 2 Е. 79-та вул.

— відбудуться —

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЇ АСОЦІЯЦІЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ПРОФЕСОРІВ

Якщо в визначеному часі не явиться вимагане статутом число членів, Збори зачнуться одну годину пізніше.

УПРАВА УААУП

ОСТАННІ ВИСТУПИ ЗОЇ КОГУТ И ІРИНИ ЗАЛЕСЬКОЇ В АМЕРИЦІ

Перед від'їздом до Австралії, відомі вже в нашій громаді в ЗСА, Зоя Когут й Ірина Залеська виступлять перед нашими громадами в Детройті і Чикаґо. Виступ в Детройті відбудеться в п'ятницю, 23-го листопада о год. 7-ій вечора в залі Українсько-Американського Осередку, 2961 Карпентер вулиця і в Чикаґо, 25-го листопада, год. 4-та по полудні, заля українського православного собору св. Володимира — ріг Кортез і Оклей булевард.

ВИСТАВКА КАРТИН В ПЛАСТОВІМ ДОМІ

Ню Йорк. Пластова Станиця в Ню Йорку запрошує українську громаду Ню Йорку і околиці оглянути мистецьку виставку „Україна в картинах Василя і Катерини Кричевських". відкриття виставки в неділю, 25-го листопада 1973 р. о год. 1-ій по полудні в Пластовому Домі при 144 — 2-га евеню. Всі картини з галерії Ольги Соневицької. Виставка буде відкрита в суботи і неділі від 1-5 години по полудні і триватиме до 9-го грудня ц. р. включно. Виставку відкриє проф. Л. Кузьма. Дохід призначений на Пластовий Дім.

Ділимося сумною вісткою, що наш Приятель і Друг юних літ

сл. п. МИХАЙЛО ПЕСТРАК

уроджений 1-го січня 1909 р. в Довжневі, пов. Сокаль, упокоївся в Бозі 17-го листопада 1973 року в Штутґарті, Німеччина.

Доні Покійного Дарії Городиській та її Рідні, висловлюємо наше глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ню Йорк, Н. Й. — НАТАЛІЯ й ІВАН БАЗАРКИ

Замість квітів на свіжу могилу, складаємо 20.00 долярів на будову нової церкви св. Юра в Ню Йорку.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. о. Юрія Гнатишака

на ФОНД ПАТРІЯРХА ЙОСИФА СЛІПОГО

склали:

Орест і Дарія Мостові 25.00 дол., Ярослав Ліщинський з дітьми Любою і Євгеном 30.00 дол.; Люба і Лев Коленський 25.00 дол.; Люба, Віра і Сяхо Янович 25.00 дол.; Родина Гелемей 20.00 дол.; Ксеня й Михайло Масловські 20.00 дол.; Ярослава Дереш 25.00 дол.; Марія Джумиґа 10.00 дол.; Леся й Евгенія Храпливі 20.00 дол.; Марія і Василь Фецик 10.00 дол.; Іванка і Мирон Бучаки 20.00 дол.; Ярослав і Дозя Кушнір 10.00 дол.; Богдана і Михайло Бережанські 10.00 дол.; Родина Садовий 10.00 дол.; Іван Янущак 10.00 дол.; Марія Хромовська 2.00 дол.; Г. В. Кривулич 25.00 дол.; Марія Кропивницька 5.00 дол.; Родина Кирилюки 10.00 дол.; Любомир Курилко 10.00 дол.; Стефан Пескляк 5.00 дол.; Анна Пескляк 1.00 дол.; Тоня Кулява 2.00 дол.; Мирослав Мартинюк 2.00 дол.; Михайло Рапач 2.00 дол.; Петро Мартинюк 1.00 дол.; Слава і д-р Ірена Гребеняк 25.00 дол.; Любомира й Іван Мокій 10.00 дол.; Єва Ендерсон 2.00 дол.; Варвара Бортенпелюк 1.00 дол.; Ірена Френко 1.00 дол.; Анна й Андрій Підвербецькі 25.00 дол.; Марія й Тадей Ростковичі 5.00 дол.; Іван й Анастазія Дзядик 5.00 дол.; Михайло й Ольга Сенета 5.00 дол.; Іван Іванко — Ошава 20.00 дол.; о. І. Мак 3.00 дол.; Сторощуки, Ошава 20.00 дол.

Разом — 475.00 дол.

ЗАХОДОМ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — 86-го і 75-го ВІДДІЛІВ в НЮАРКУ, Н. Дж.

Неділя, 2-го грудня 1973 року

год. 8-ма рано до 2-ої по пол.

ЗАЛЯ ПІД ЦЕРКВОЮ СВ. ІВ. ХРЕСТИТЕЛЯ

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ О. КЛИМКА

В продажу: деревориги — В. БОЖЕМСЬКОГО, емалії — ШОНК-РУСИЧА, кераміка — С. ГЕРУЛЯК, скульптура ФЕДОРУКА, пластикові вироби — М. СМЕТАНЮКА, ручно мальовані кулі на ялинку, забавки, звірята в українських строях, книжки, картки, біжутерія і домашнє печиво.

РІЗДВЯНИЙ БАЗАР

НЕДІЛЯ, 25 ЛИСТОПАДА 1973 р. Год. 2:00 по пол.

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ ЗСА ДЕВАРА

На площі: FARCHER'S GROVE Union, N.J.

Чорноморська Січ — Розенгайм С.К. ТРЕНТОН

Год. 12-та дня, на площі АЙРОНБАВНД

Чорноморська Січ II — Luso-American S.C.

Український Народний Дім

140 Prospect Avenue, Irvington, N.J.

— влаштовує —

в суботу, 8-го грудня 1973 року

ВЕЧІР ПІД АНДРІЯ

В програмі Вечора беруть участь: актори українських театрів — ОКСАНА і ПІНОТ РУДАКЕВИЧ з Філядельфії і вокальне тріо „СОЛОВЕЙКИ" під кер. проф. ЗОЇ МАРКОВИЧ з Філядельфії.

Початок — год. 7:30 веч.

Після програми Вечора о год. 10-ій при столиках — ЧАЙ, СОЛОДКЕ та ВИГРАШІ.

Управа УНДому запрошує Шановне Громадянство та Молодь Ірвінґтону, Нюарку та околиці до численної участи в нашому традиційному вечорі.

Дохід з обидвох імпрез призначений на розбудову УНДому.

НЮЙОРКСЬКА ГРУПА

має особливу честь запросити Вас на МУЗИЧНИЙ ВЕЧІР-ДОПОВІДЬ МОЛОДОГО КОМПОЗИТОРА І ПІЯНІСТА

ВІРКА БАЛЕЯ

на тему

Авант-ґард і сучасна музика Радянської України

Субота, 1-го грудня 1973 року, год. 7:30 вечора

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ, 2 Іст 79-та вул., НЮ ЙОРК

Українська Православна Катедра

св. Володимира в Ню Йорку

160 Захід 82-га вулиця

оцим запрошує все Віруюче Українське Суспільство на

АРХИЄРЕЙСЬКУ СЛУЖБУ БОЖУ

яку відправить

в неділю, 25-го листопада 1973 року

Високопреосвященніший

Архиєпископ МАРКО

ЗА КРАЩЕ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ З НАГОДИ 100-РІЧЧЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА.

Архиєрейська Служба Божа почнеться о год. 10-ій рано.

О год. 1-ій по пол.

ЗАПУСТОВИЙ ТРАДИЦІЙНИЙ ОБІД

ДЛЯ ВСІХ.

ВСІХ ЗАПРОШУЄ

РАДА ТРОСТІВ

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що 19-го листопада 1973 року, ненадійно відійшла від нас наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБЦЯ

бл. п. ПАРАСКЕВІЯ ОЛЕКСІЇВНА ПОЛЯКОВА уроджена ЩЕРБАК

Горем прибиті:

інж. МИХАЙЛО ПОЛЯКІВ — муж
ТЕТЯНА ЗИМНА — донька
ХРИСТИНА і ПЕТРУСЯ ЗИМНІ — внучки

ПОХОРОН відбудеться в середу, 21-го листопада 1973 року з церкви св. Івана Хрестителя в Гантері на місцевий цвинтар.

Видання ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ

Ціна 6.00 долярів

Пересилка 30 центів

Замовляти:

UNITED UKRAINIAN ORTHODOX SISTERHOODS
P.O. Box 300
So. Bound Brook, N.J. 08880

ПОВІСТЬ ЛЮДМИЛИ КОВАЛЕНКО-ІВЧЕНКО ПРО ПРОВІДНОГО ГРОМАДСЬКОГО ІСТОРИКА І ДІЯЧА РУХУ ВІДРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА АНТОНОВИЧА 1833-1908

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ нашої Найдорожчої СЕСТРИ

бл. п. МАРІЇ з БАЧИНСЬКИХ АВДИКОВСЬКОЇ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

В П'ЯТНИЦЮ, 30-го ЛИСТОПАДА 1973 РОКУ

в Церкві СВ. КОНСТАНТИНА в МІННЕАПОЛІС, МІННЕСОТА о год. 7:30 ранку;

в Церкві СВ. ІВАНА у ВЕСТ ДЕТРОЙТІ, МІЧІҐЕН, того ж дня, о год. 6:30 ранку,

в П'ЯТНИЦЮ, 7-го ГРУДНЯ 1973 РОКУ о год. 8-ій ранку

буде відправлена

СПІВАНА ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАРАСТАСОМ

в Церкві СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

До участи в цих Богослуженнях й про молитви за душу Покійної просять усіх Друзів і Знайомих

Д-р КСЕНЯ ЛЕБЕДОВИЧ — сестра й
ІНЖ. ІВАН ЯНОВИЧ — брат

Увага! ЙОНКЕРС й ОКОЛИЦЯ! Увага!

УКРАЇНСЬКИЙ ОПЕРНИЙ АНСАМБЛЬ НЮ ЙОРК після повного успіху в Ню Йорку, Філядельфії, Чикаґо й інших містах, виставить комічну оперу на 3 дії

ЗАПОРОЖЕЦЬ за ДУНАЄМ

Музика С. Г.-Артемовського

НЕДІЛЯ, 9-го ГРУДНЯ 1973, год. 4-та по пол.

УНДім, 301 Palisade Avenue, YONKERS, N.Y.

Виконавці: оперові співаки, солісти і драм. актори — Лев Рейнарович, Г. Андреадіс, М. Кокольська, Б. Чаплинський, О. Головацький, В. Карпинич, Т. Федорович.

Камерна оркестра. Хор Оперного Ансамблю. Музичний керівник — маестро Р. Степаняк. Режисер — Т. Федорович. Танки — Ю. Ґенза. Концертмайстер Т. Левицький і В. Босий. Декорації Оперного ансамблю.

Козаки, козачки, турки. Діється в Туреччині.

Вінгемтон — Сан Бюлетень, Свобода 7. 6. 1972: „Музика, пісні, сольові партії, дуети, танці, барвистий одяг, все це зробило надзвичайно позитивне враження".

Передпродаж квитків в УНДомі в Йонкерсі, в день вистави при касі театру від год. 2-ої по пол.

Передпродаж квитків в крамницях: „Калина", 55 Chestnut Ave.; М'ясарні J & Z, 39 Palisade Ave, „Йонкерс" М'ясарня, 39 Lackwood Avenue.

З глибоким смутком повідомляємо, що дня 28-го жовтня 1973 року в Рочестері, Н. Й. упокоїлася в Бозі, наша Найдорожча МАМА, БАБА і ПРАБАБА

ОЛЕНА з ГОРНИКЕВИЧІВ ЛОНКЕВИЧ

вдова по бл. п. о. Александрові Лонкевич, бувшому пароховi села Потутор, пов. Бережани.

Нехай чужа земля буде Їй пером.

Всім Кревним, а спеціяльно Родині з Канади, о. Романчукевичам і Їх Рідні, складаємо щиру подяку за приїзд, чудові вінки і св. Служби Божі. Складаємо рівнож якнайсердечнішу подяку о. монс. П. Бабакові, о. пар. В. Осташеві і о. Стілові за похоронні відправи, як рівнож всім Присутнім за ласкаву участь.

Син МАРКО і невістка ОЛЬГА
Донька НАТАЛІЯ і муж КОНСТАНТИН
Син ВОЛОДИМИР і невістка ЛЮСІ
Донька ГАЛЯ і зять ІВАН
Син ЮРІЙ і невістка СУЗІ
Внуки, правнуки і рідня на Рідних Землях

УПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК у США

з глибоким смутком повідомляє, що 15-го листопада 1973 року на 75-му році життя, упокоївся

Професор Доктор ПАНТЕЛЕЙМОН КОВАЛІВ

член-кореспондент Академії, видатний вчений мовознавець та громадський й церковний діяч.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині Покійного Вірі Володимировній, синові Борисові і всій Родині висловлюємо глибоке співчуття.

УПРАВА УВАН у США

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДЕБЮТАНТОК

на

ТРАДИЦІЙНИХ ВЕЧЕРНИЦЯХ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"

дня 16-го лютого 1974 року

В БАЛЕВІЙ ЗАЛІ ГОТЕЛЮ

New York Hilton

1335 Avenue of the Americas

New York, N.Y.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ Дорогого МУЖА і БАТЬКА

бл. п. ВОЛОДИМИРА НИЧА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в середу, 28-го листопада 1973 року

о год. 8:30 ранку

в НЮ ЙОРКУ — в Церкві СВ. ЮРА;

у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ — в Церкві СВ. О. МИКОЛАЯ при 24-ій вул. і Poplar St.

Просимо всіх Рідних і Знайомих Покійного спом'янути Його у своїх молитвах.

ДРУЖИНА, СИН і РОДИНА

В глибокому смутку повідомляємо Членство і Українське Громадянство, що в четвер, 15-го листопада 1973 року в Ню Йорку, несподівано, на 58-му році життя відійшов у Вічність

бл. п. ІЗИДОР РИЦАР

великий український патріот, учитель та виховник молоді і визначний суспільно-політичний діяч в Україні і на еміґрації.

ЦЕРКОВНІ ОБРЯДИ відправлено в похоронному заведенні П. Яреми, в церкві св. Юра в Ню Йорку, а поховано 19-го листопада 1973 року на цвинтарі North Arlington, N.J.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибитій Родині Покійного, складаємо найглибші співчуття.

ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ в НЮ ЙОРКУ

Китай про совєтський „економічний імперіялізм"

Москва. — Газета „Правда" з 17 листопада опублікувала „репліку" А. Крушінського китайському агенству Сіньхуа, яке видвигнуло в сторону СССР закид в „економічному імперіялізмові". За словами совєтського автора, китайська критика совєтської зовнішньої політики є нічим іншим, а „наклепницькими нападами". А. Крушінський пише:

„Агенство Сіньхуа щораз то більше біснується. Світ розвивається не по лінії маоїстських трафаретів і в Пекіні за це його постійно критикують. Маоїстів не вдоволяє ріст могутности і єдности соціялістичної дружби, їм не подобається, що скріплюються тенденції до відпруження, що СССР і ЗСА заключили договір про заборону атомної війни, а в Европі відбувається Рада для справ безпеки і співробітництва. Їм не подобається й багато дечого більше. Недавно агенство вибрало ще один предмет для вияву свого незадоволення: економічну допомогу СССР країнам, які розвиваються. Коментар Сіньхуа був побудований за характерною для цього маоїстського рупора методою, яка все ставить ногами до гори, а біле показує як чорне. Наприклад, це, що СССР відкриває перед своїми партнерами, які купують обурудування, можливість розраховуватися не валютою, а традиційними товарами, в термінології Сіньхуа звучить як „грабіж природних ресурсів". Допомогу СССР у створенні основ національної промисловости кваліфікується як „економічну експансію" і т. д. Зокрема зли висловлюється Сіньхуа з приводу совєтсько-індійських економічних взаємин, які успішно розвиваються... Наклепницькі напади агенства Сіньхуа викликали незадоволення серед індійської суспільности".

Совєтський автор намагається послабити китайські аргументи, наводячи ряд фактів економічної допомоги з боку СССР Індії, яка тільки користь принесла індійському народові, а не була виявом „економічного імперіялізму", чи „експансіонізму". Причина китайських нападів на СССР в тому, що Пекін проти індустріялізації недорозвинених економічно країн, бо „разом з махровим антисовєтизмом Пекіном рухає бажання в ім'я своїх гегемоністичних цілей перешкодити країнам „третього світу" розвинути власну промислову базу. Ця маоїстська тактика нічим не відрізняється від тактики неоколоніялізму".

Треба відзначити, що того роду „дружня" полеміка між Пекіном і Москвою має на меті підважити значення недалекої поїздки Брежнєва до Індії, яка рахується по боці СССР у спорі СССР з Китаєм. З цих міркувань в найновіших совєтських газетах дуже дбайливо публікується критичні закордонні голоси на тему китайської політики.

Комсомол є надійним місцем селекції партійно-державної совєтської еліти, заявляють американські політики

Москва. — У висліді 18-тиденного безпосереднього контакту з совєтськими політично-партійними колами, а в першій мірі з провідними діячами совєтського Комсомолу, група американських молодих політичних діячів дійшла до висновку, що Комсомол в СССР уможливлює підготовку справді надійних і ефективних партійних і державних кадрів. В оцінці американських відвідувачів, виховання провідного совєтського активу відбувається на зразок виховання керівників американських підприємств. Комсомол в СССР займає важливе місце у виховній системі між партійною організацією — КПСС і дитячими та юнацькими організаціями — жовтенятами та піонерами. В рядах Комсомолу молоді совєтські громадяни здобувають політичний і організаційний досвід, а найздібніші з них відтак стають членами партії, займаючи ключеві позиції в партійно-політичному і державному житті країни.

Все це дістеться, однак, дорогою ціною, як заявив один з членів американської делегації Роберт Аллен, кол. молодечий директор Демократичної партії. Ця ціна, яку совєтська молодь мусить платити — це конформізм. „Вони позбавлені найважливішого права молоді, що його молодь так високо цінить, а саме права на філософський і політичний дисент". Дейвід Ґосселін, голова Республіканської партії з Ню Гемшір висловив думку, що в СССР лідерів „продукують" подібно до того, як Дженерал Моторс продукує автомобілі. „Це незвичайно дбайливий процес, який запевняє їм стабільність у їх системі". Молоді кандидати на совєтських лідерів мають змогу користуватися всіми благами, що їм дає їхня позиція. До їх диспозиції є автомобілі з водіями, першоклясні житлові квартири, можливість купувати у спеціяльних магазинах. „Вони не є ніякими в'язнями, як дехто думає тут в Америці", заявив Гаррі Флемінг, кол. спеціяльний асистент президента Ніксона. „Їм дійсно добре поводиться".

Члени американської делегації однозгідно підкреслювали належну фахову підготовку молодої совєтської еліти, їхні кваліфікації. Разом з цим провідні діячі Комсомолу займають відповідальні становища, що має вплив на їхню загальну настанову і передчасне „постаріння". Роберт Аллен відзначив, що було б добре забезпечити вишкіл таких кваліфікованих провідників, але, додав він, „я не хотів би заміняти наш інтелектуальний запал за їхню ефективність. Це, що вони втрачають — це наївність і ідеалізм, який так характеризує молодь у західніх політичних рухах".

Дейвід Ґосселін вказав на те, що для американського політичного діяча і політичного стилю немає місця в СССР. Там немає можливости змагатися за владу. „Владу там дістає той, хто виявиться ефективним функціонарем, який пересувається вгору з одного щабля на другий. Ці люди не мають іншого шляху перед собою".

Американська делегація, яка побувала в СССР 18 днів порядком обміну, складалася, як інформує „Ню Йорк Таймс" з 21 листопада, з семи демократів та п'яти республіканців. Вона відвідала Москву, Київ, Ленінград, Таллін, Ериван.

ПОТРЕБА ВИДАННЯ 10-ТОМОВОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ГРУШЕВСЬКОГО АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

дикаментів, хоч пошесті тисячами косили ряди Українських Збройних Сил.

Причиною такого жалюгідного становища Заходу до тодішньої Української Держави було повне незнання історії України та української проблеми. Цю обставину використали імперіялістичні вороги української державности і вмовили в тодішніх політиків Заходу, що української національної справи нібито немає, а все, що називає себе українським національним рухом — це стороння інтрига. Це їм легко вдалося через відсутність солідних праць про Україну в західніх мовах.

В тому змислі стан науки історії України в американських університетах істотно не змінився і дотепер. В університетах поза малими винятками і дальше панує московська доктрина негації тисячолітнього буття українського народу. Дотепер також нема в американських, канадських, британських і австралійських університетах і коледжах всебічної історії України, щоб професори могли нею користуватися у навчанні студентів. В наслідок того історію східньої Европи у високих школах викладається з підручників, написаних у дусі російської історіографії професорами-москалями, або прихильниками російської школи.

Тому в цій переломовій добі ми, українська національна спільнота у вільних країнах, повинні дати західнім університетам, професорам, студентам і взагалі інтеліґентній провідній верстві цих країн повну, всебічну історію України пера Михайла Грушевського. Тільки таким способом ми зможемо послідовно усувати фальшиву доктрину історії України і Росії.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці, за почином дирекції Секції Історії України і за схваленням Ювілейного Комітету Сторіччя НТШ, покликаного Головною Радою НТШ, постановило видати історію України Грушевського в 10-ти томах англійською мовою. Це справа конечна й пильна. Тому мусимо всі її підтримати фінансово.

Кожний знає, що це коштовне видання. Треба наперед перекласти український оригінал на англійську мову, що можуть зробити добрі знавці української і англійської мов. Сучасні кошти видавання наукових праць є високі. Кошт перекладу та видання одного тому історії Грушевського обчислюємо на суму 15,000 долярів. Щоб ціле видання десятьох томів було завершене, потрібно пожертв добродіїв-меценатів для половини цієї праці, тобто для 5 томів, або круглої суми 75,000 долярів. Решта 5 томів могли б вийти за гроші з розпродажу перших 5 томів.

До практичного переведення перекладів і доповнення фахової літератури, що появилась після третього видання „Історії України-Руси" Грушевського, покликана окрема Видавничо-Редакційна Комісія у такому складі: професори Степан Горак, Григор Лужницький, Микола Чировський, Матвій Стахів, Петро Стерчо, а для перевірки перекладів запрошено професора сенатора Павла Юзика. Ця комісія запросить до співпраці у перекладах та доповненнях новішою літературою, до окремих томів, висококваліфікованих науковців. Коли буде зібрана потрібна сума фонду на видання першого тому, тоді негайно почнеться праця над тим томом.

Імена добродіїв-жертводавців, як і організацій та інституцій будуть поміщені у кожнім томі, якщо вони пожертвують на це видання бодай одну тисячу долярів. Імена менших жертводавців будуть поміщені в останньому томі. На видання першого тому вплинуло вже 5,000 долярів.

Ми певні, що громадяни оцінять належно справу цього видання. Ми сподіваємося, що вони, відповідно до своєї спроможности, поможуть, щоб Грушевський своєю науковою всебічною історією України дістався в англомовні університети і коледжі. Цим способом буде видатна допомога не лиш науковій правді про Україну, але також допомога українському народові в його боротьбі за своє національно-державне життя та права.

Ню Йорк, 10 жовтня 1973

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА:

Василь Стецюк, науковий секретар — *Матвій Стахів*, голова

Президія Ювілейного Комітету Століття НТШ:

Роман Кобринський, секретар — *Василь Лев*, член — *Осип Андрушків*, голова

Дирекція Секції Історії України:

Микола Чировський, секретар — *Степан М. Горак*, директор

Твір М. Ю. Брайчевського появиться у перекладі на англійську мову

Історична розвідка проф. М. Ю. Брайчевського „Воз'єднання чи приєднання" незадовго вийде в світ англійською мовою. Переклад зробив д-р Юрій Кульчицький, професор історії Янґставнського Державного Університету в Огайо.

Розвідка проф. М. Ю. Брайчевського, як відомо, була видрукувана українською мовою трьома виданнями тут на еміграції, та є критичною аналізою Переяславського договору з 1654 р. як і історичних поглядів та підходу совєтських істориків до українських державних мужів та української історії.

Крім перекладу, проф. Ю. Кульчицький включив у видання детальну аналізу цієї праці як і дві статті які відносяться до Переяславського договору та наступних подій загально відомими в нашій історії як часи „Руїни". До праці долучено теж хронологічну таблицю подій та загальний покажчик імен. Книжка друкується під фірмою „Інститут фор Політікал Стадіс" в Мюнхені та можна набути в друкарні "The Ukrainian Review", 200 Liverpool Road, London, N. 1, Great Britain. Працю можна набути в м'якій або твердій обкладинці.

Відчувається брак не тільки бензини, але також харчів у світі

Рим. — У своєму слові, виголошеному на міжнародній конференції, яка займається розглядом харчування населення світу і є фактично офіційною комісією Об'єднаних Націй, — Аддек Берма, президент цієї організації, перестеріг учасників, представників багатьох країн світу, не дуже надіятись в цьому році на харчові залишки ЗСА і Канади. Берма завважив, що взагалі надіятись на допомогу когось є помилковим підходом до розв'язки харчової кризи в світі. Він закликав до перевірки дотеперішньої ситуації і випрацювання нового реального пляну для прохарчування головно тих країн, в яких відчувається хронічна недостача харчових продуктів.

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149-2 вул.

● З *Літературно-Мистецького Клюбу* в Ню Йорку повідомляють, що тут у приміщенні цього ж Клюбу у п'ятницю 23-го листопада о год. 7:30 вечора виступить Теотор Терен-Юськів на Вечорі мистецьких прозірок із доповіддю п.н. „Барвисті чарування — сніг на зеленому листу".

ПАРТІЙНІ ВІРШОПИСИ

Що стається з людиною, та ще й поетом, коли вона пише на замовлення? Здається немає нічого більше нищевнішого від накидування мистцеві чужої думки. Тоді він перестає бути мистцем і... перестає творити. Такі випадки дуже часто трапляються в „країні рад", де партійні наглядачі над літературою, глумлячись над душею мистця, кажуть малярам, письменникам чи поетам „творити на замовлення". Нижче передруковуємо з „Літературної України" (ч. 87 з 6-го листопада 1973 р.) ніби „вірш" Марії Влад написаний на прославлення „Конґресу миру", що недавно відбувався в Москві. Ось кінцеві рядки вірша:

Сто сорок чотири
країн світу
Ридань матерів не хочуть
більше чути,
Їх воля ізраїльських
агресорів осліпить,
Розірве колючі дроти хунти.
Не може бути, щоб світ
розумний
Вудував і ростив, і давав
руйнувати,
Не може вмерти
мільйоннолунне
„МИР", що м Москви сіяє,
як свято...

Н. Н.